

КРЕМЕНЕЦЬКІ ЧИТАННЯ: СТОРІНКА П'ЯТА

Науковці-волинезнавці в п'яте зібрались у Кременці на свої чергові "Кременецькі читання з історії Волині", що організовані Кременецько-Почаївським державним історико-архітектурним заповідником і традиційно проходять на базі нашого інституту.

"Читання..." розпочалися вступним словом директора Кременецько-Почаївського ДІАЗу Вадима Микулича. Фахівців з багатьох науково-освітніх установ України вітали голова Кременецької районної ради Андрій Гуславський, перший заступник голови Кременецької райдержадміністрації Анатолій Доманський, міський голова Кременця Олексій Ковальчук. Після офіційної частини зустрічі відбулася науково-теоретична прелюдія до наступних, передбачених програмою секційних засідань, тобто презентація чергового випуску збірника "Студії і матеріали з історії Волині", редакційну колегію якого очолює кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін нашого інституту, вчений секретар Кременецько-Почаївського ДІАЗу Володимир Собчук, а в складі якої — відомі фахівці з Інституту історії України НАН України, Інституту українознавства НАН України ім. Івана Крип'якевича, вищих закладів освіти.

Збірник рекомендований до друку вченими радами Інституту історії України НАН України та Кременецько-Почаївського ДІАЗу. До книги увійшли статті, переважна більшість яких написана авторами на основі доповідей, виголошених на попередніх "Кременецьких читаннях з історії Волині". У 18-и опублікованих

статтях розгортається доволі яскрава історична мозаїка Волині княжих часів і XV — XVII століть. Зокрема, рівненчанин Богдан Прищеп характеризує основні результати сучасного археологічного дослідження волинських міст епохи Київської Русі; відомий вчений Леонтій Войтович дає історичний портрет волинського князя Мстислава Даниловича, а науковець Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича Володимир Александрович інформує про маларство княжої Волині.

Про Кременецький замок пишуть головний редактор збірника Володимир Собчук і заступник директора Інституту "Укрзахідпроектреставрація" Роман Могитич. Персоналії Волині XV — XVII століть зацікавили науковця з НУ "Острозька академія" Ігоря Тесленка, старшого наукового співробітника Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України Олега Однороженка, завідувача відділу історичних пам'яток Національного НДІ українознавства та всесвітньої історії МОН України Ірину Ворончук, краєзнавця з Хмельниччини Тараса Вихованця.

Значну увагу автори збірника приділили політико-правовій проблематиці: діяльності тогочасних політичних угруповань (Петро Кулаковський, професор НУ "Острозька академія"), впливу на волинське населення Люблінської унії 1569 року (Томаш Кемпа, науковець Університету Миколая Коперника в Торуні, Польща), союзницьким угодам 1648 — 1657 рр. з татарами (Микола Висотін, науковий спів-

робітник Національного НДІ українознавства та всесвітньої історії МОН України), юридичній практиці (Володимир Поліщук, науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України; Наталія Білоус, науковий співробітник Інституту історії України НАН України). Продовжується деталізоване вивчення історії

волинських міст: висвітлюються нові документи з історії містечок Гулевич та Соколь (Андрій Заяць та Олексій Вінниченко, доценти Львівського НУ ім. Івана Франка); здійснена продуктивна спроба відтворити топонімічну схему міста Кременця від XVI століття до нашого часу (Олег Собчук, магістрант філософського факультету Тартуського університету, Естонія).

Збірник "Студії і матеріали з історії Волині" поповнив бібліотеку нашого інституту, інших науково-освітніх закладів України.

Секційна робота нинішніх "Читань..." йшла двома діхронно демаркованими

проблемно-тематичними напрямками: "Проблеми історії середньовічної Волині" та "Проблеми історії Волині раннього Нового часу". Науковці, які працювали за першим тематичним напрямком, насамперед аналізували матеріали археологічної колекції з розкопок Є.М. Паменицькою Кременецького замку (Богдан Прищеп, Олексій Чекурков, Олексій Войтюк) і характеризували пам'ятки монументального будівництва та мистецтва середньовічної Волині, творчість майстрів волинського малярства й іконопису (Роман Могитич, Володимир Александрович, Віктор Мельник, Віктор Луць), а також відкривали нові сторінки життєпису відомих і маловідомих персоналіїв Волині тих часів (Володимир Собчук, Олег Однороженко, Ігор Тесленко) тощо.

Характерним для роботи другої секції стало зміщення акценту до проблем політичних (Петро Кулаковський), соціально-економічних (Віктор Атаманенко, Ірина Рибачок, Микола Бирук, Микола Близняк), соціально-культурних (Оксана Карліна, Олена Прищеп, Михайло Саламаха, Микола Бендюк) і навіть демографічних (Микола Висотін, Ірина Ворончук).

...Перегорнуто п'яту сторінку "Кременецьких читань з історії Волині". Її матеріали ляжуть в основу нового наукового збірника, а науковці — учасники цього традиційного за формою і постійно оновлюваного за змістом наукового форуму — вже пишуть перші рядки шостої сторінки. Бо в написанні та прочитанні історії перерв не буває...

ДВАДЦЯТИЙ, ЮВІЛЕЙНИЙ

Двадцятий "Форум видавців" у Львові став по-святковому ювілейним за всіма показниками. Найважливіший показник — відвідуваність: на Форум завітали майже 50 тисяч шанувальників друкованого слова, ширих і відданих любителів книги, котрі зберегли свою вірність цьому вічному символу мудрості серед розбур-

Це визначили провідні ЗМІ світу, що включили книжкове дійство у Львові до п'ятірки найкращих літературних подій нинішнього року. Для статистики: у 236 національних і зарубіжних засобах масової інформації було поміщено більше 1000 публікацій про роботу Форуму у дні його проведення, а це підтверджує думку про те, що Львів у ці дні перетворився у книжкову столицю України.

На традиційний конкурс "Найкраща книга Форуму видавців — 2013" 87 видавництв представили 398 книг. Гран-прі з перевагою в один голос здобула книга Мічіо Кайку "Фізика майбутнього" (видавництво "Літопис"). Проте, всупереч правилам, директор Форуму видавців Олександра Коваль присудила ще два гран-прі: Жан-Клод Маркаде "Малевиш" (видавництво "Родовід") та Грицько Чубай "П'ятикнижжя" ("Видавництво Старого Лева"). А беззаперечним переможцем і абсолютним рекордсменом з реалізації стало видання братів Карамазових "Мальована історія незалежності України" (видавництво "Зелений пес"). Друге місце — за книгою Марії Матіос "Черевички Божої Матері" (видавництво "Піраміда").

Місце Львівського Форуму в житті нашої країни і навіть зарубіжжя можна образно визначити зі слів директора Польського інституту в Києві п. Ярослава Годуна: "Від початку мого перебування в Україні версень викликає у мене асоціації з Форумом

книговидавців у Львові".

Продовжуючи його думку, своїми враженнями ділиться завідувач кафедри української мови та літератури нашого інституту, кандидат філологічних наук, доцент Олег Васишин: "До ювілейного Форуму мала свій сентимент і кременецька делегація, до складу якої на чолі з ректором Афанасієм Ломаковичем увійшли представники кафедри української мови та літератури, суспільних дисциплін, бібліотеки інституту та інші, оскільки у книжковій ятці № 222 львівське видавництво "Місіонер" презентувало й нашу антологію "Слово про Кременець". Цей ошатний фоліант — творіння великої кількості художників слова та пензля і поціновувачів красного письменства. То й не дивно, що першою під час знайомства з ним добрим словом відгукнулася письменниця Леся Романчук, поезія якої теж розміщена в книзі.

Львів'янин Богдан Гордасевич — син відомої української письменниці Галини Гордасевич, сердечно подякував упорядникам антології "Слово про Кременець" за те, що вмістили у ній вірш його матері "Я у Кременці родилася..."

Форум — це і чергові зустрічі з тими, хто уже не раз бував у Кременці і залишив про наше місто незгладимий спогад. Першими в поле нашого зору потрапили львівські письменники, а серед них — поетеса Любов Проць (до речі, учениця славного поета-земляка Івана Гнатюка). У книжці "Полювання на світло" вона залишила автограф

такого змісту: "Бібліотеці КОГП ім. Тараса Шевченка на світло серця Ваших читачів. — Люба Проць. 13.09.2013 р. Львів, Форум".

Не залишив нас цього разу без книжкового дарунку і відомий поет, літературознавець Петро Сорока з Тернополя. Його "Лісові псалми", написані в лісових нетрях, натхненні лісом і передають тією чи іншою мірою красу та велич лісу, а також любов до нього".

Письменник з Івано-Франківська Степан Проць у своєму доробку має цілу вервицю книг. Тому й висловився, що мріє про другий приїзд до нашого міста, аби порадувати читачів новим романом про Архипа Тесленка "Чорне яблуко", в якому подається драматична і зворушлива історія платонічного кохання Архипа Тесленка у складній панорамі його короткого життя.

Народний депутат України Ірина Фаріон, яка запам'яталась усім кременчанам на відкритті пам'ятника Степанові Бандері як пристрасний поборник національної ідеї, на Форумі презентувала ряд книг, спрямованих на оборону рідного слова й української державності".

...Форум завершився. Однак наближається наступний. У вересні 2014 року він чекатиме на нас, а ми чекаємо його. Як потужного фактора розвитку української літератури, національної культури, як одного з могутніх знарядь захисту рідного слова.

ханого інформаційного океану, стривоженого всеохопною експансією електронних засобів комунікації. На Форумі працювали більше 280 видавничих і книготоргівельних інституцій, а також майже 450 офіційних учасників різноманітних заходів, передбачених програмою. Тут представлено твори 362 авторів з 23 країн світу, які були присутні особисто на цьому своєрідному Міжнародному фестивалі бібліофілів. Показово, що кожен четвертий відвідувач Форуму представляв систему національної освіти і серед них — більше 2 тисяч школярів. В загальному, Форум став подією світового масштабу.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ "ЗОЛОТОЇ БУЛАВИ"

Родом Василь Хитрук з Поділля, із села Великі Трояни, що на Кіровоградщині. Закінчив Київський НУ ім. Тараса Шевченка, аспірантуру Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України.

Співатор Програми і Закону України про вивчення курсів українознавства та народознавства в середніх і вищих навчальних закладах нашої держави. Читав перший в Україні курс з українознавства в Київському інституті сухопутних військ

Академії Збройних Сил України, а також лекції у Флорентійському Університеті та науково-просвітницьких товариствах Італії. Він належить до співорганізаторів Народного Руху,

Спілки кобзарів, Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Тараса Шевченка та інших. Член Національної спілки письменників України та Правління Товариства краєзнавців України. Його перша книга "Василь Мисик. Нарис життя і творчості" побачила світ у 1982 році.

Книга "Золота булава. Духовний код Трипілля, України, і Європи" є результатом майже 30-літньої творчої дослідницької

роботи. Тут автор презентує свій погляд на давню історію нашої Вітчизни в контексті аналізу витоків світової цивілізації, проектує бачення майбутнього, звертаючись до найдавніших літературних та історичних творів, археологічних знахідок. Незаперечною цінністю книги є віра автора в майбутнє України як найбільш процвітаючої країни світу.

Успішна презентація "Золотої булав" вже пройшла у багатьох містах України, її переклад готується в Чехії, Польщі, Німеччині. Йдеться лише про перший том книги. Коли побачить світ другий том, ще невідомо, проте її електронна версія вже є.

З Василем Хитруком та його книгою викладачі та студенти інституту, громадськість міста зустрілися в оновленій залі Гуго Коллон-

тая. Автор представив аудиторії заступник голови Кременецької районної ради Валерій Левченко, а сам гість ознайомив присутніх з ідеєю книги, її змістовими пріоритетами, особливостями роботи над історичним, літературним та іншими фактологічними матеріалами, що увійшли до її художньо-сміслової та науково-теоретичної структури, а також відповів на запитання учасників презентації. На завершення зустрічі автор "Золотої булав" Василь Хитрук і ректор інституту, професор Афанасій Ломакович як відповідальний редактор антології "Слово про Кременець" зробили жест ввічливості — обмінялися своїми новими виданнями на пам'ять про перебування у нашому місті.

Фото Петра ДАНИЛУКА